JISMONIY TARBIYA VA SPORT VOSITASIDA UMUMTA'LIM MAKTABI O'QUVCHILARINING AXLOQIY MUNOSABATLARINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Qosimova Zohida Davron qizi
Qo'chqarov Sherzod Ozot o'g'li
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.23244100

Annotatsiya. Mazkur tezisda umumta'lim maktabi o'quvchilarida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari vositasida axloqiy munosabatlarni shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Jismoniy mashqlar jarayonida o'quvchilarda intizom, mas'uliyat, o'zaro hurmat, halollik, jamoaviylik va irodaviy sifatlarni rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, jismoniy tarbiya o'qituvchisining tarbiyaviy faoliyati hamda sport mashg'ulotlarini axloqiy tarbiya bilan integratsiyalashning ahamiyati asoslangan.

Kalit so'zlar: jismoniy tarbiya, sport, axloqiy tarbiya, axloqiy munosabat, o'quvchi, pedagogik jarayon, intizom, mas'uliyat, jamoaviylik.

Kirish

Bugungi ta'lim jarayonida yosh avlodni nafaqat jismonan sog'lom, balki ma'naviy-axloqiy jihatdan yetuk shaxs sifatida tarbiyalash muhim pedagogik vazifalardan biridir. Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari o'quvchilarning jismoniy rivojlanishini ta'minlash bilan bir qatorda, ularning ijtimoiy xulq-atvori va axloqiy munosabatlarini shakllantirish uchun ham katta imkoniyat yaratadi.

Asosiy qism

Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining o'ziga xos xususiyati shundaki, unda o'quvchilar bevosita jamoa bilan hamkorlik qiladi, belgilangan qoidalarga amal qiladi va turli vaziyatlarda o'z xatti-harakatlarini nazorat qilishga o'rganadi. Ayniqsa, jamoaviy sport turlari o'quvchilarda o'zaro yordam, sheriklarini qo'llab-quvvatlash, raqibga hurmat bilan munosabatda bo'lish, g'alaba va mag'lubiyatni to'g'ri qabul qilish kabi axloqiy sifatlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Jismoniy tarbiya jarayonida axloqiy munosabatlarni shakllantirishda o'qituvchining shaxsiy namunasi muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi mashg'ulot davomida adolat, xolislik, hurmat, intizom va pedagogik madaniyatni namoyon etishi orqali o'quvchilarga ijobiy namuna bo'ladi.

Shuningdek, sport musobaqalaridan tarbiyaviy vosita sifatida samarali foydalanish mumkin. Musobaqa jarayonida o'quvchilarga halol raqobat, sport etikasi, jamoa manfaatini shaxsiy manfaatdan ustun qo'yish, raqibning muvaffaqiyatini hurmat qilish kabi qadriyatlarni singdirish maqsadga muvofiq.

Xulosa

Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya va sport vositasida axloqiy munosabatlarni shakllantirish o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Buning uchun jismoniy mashqlar, sport o'yinlari va musobaqalarni tarbiyaviy maqsadlar bilan uyg'unlashtirish, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish hamda pedagogning shaxsiy namunasidan samarali foydalanish zarur. Mazkur yondashuv 13.00.02 — Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi yo'nalishida jismoniy tarbiya jarayonining tarbiyaviy imkoniyatlarini ilmiy jihatdan tadqiq etish uchun muhim metodik asos bo'la oladi.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. Pedagogika nazariyasi va tarbiya metodikasiga oid ilmiy adabiyotlar.
4. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi bo‘yicha o‘quv adabiyotlari.
5. O‘quvchilarning ma’naviy-axloqiy tarbiyasiga oid ilmiy-metodik manbalar.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.